

Vergaderjaar 2009–2010

31 475

Huis voor democratie en rechtsstaat

B

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 30 september 2009

In haar vergadering van dinsdag 8 september 2009 heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin¹ gesproken over de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, d.d. 17 juni betreffende het voornemen tot oprichting van de Stichting Huis voor democratie en rechtstaat (31 475, nr. 6).

Naar aanleiding daarvan heeft de commissie de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op 14 september 2009 een brief gestuurd.

De Voorzitter heeft op 25 september 2009 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin,
Hester Menninga

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Meindertsma (PvdA), Bemelmans-Videc CDA, Dölle (CDA), Ten Hoeve (OSF), Kox (SP), Van Bijsterveld (CDA), Noten (PvdA), Putters (PvdA), (vice-voorzitter), Engels (D66), Thissen (GL), Hendriks (CDA), Van Kappen (VVD), De Boer (CU), Quik-Schuijt (SP), K.G. de Vries (PvdA), Schaap (VVD), Hermans (VVD), (voorzitter), Ten Horn (SP), De Vries-Leggedoor (CDA), Koffeman (PvdD), Böhler (GroenLinks), Lagerwerf-Vergunst (CU), Vac. (PvdA), Duthler (VVD), Vliegthart (SP) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

**BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR
BINNENLANDSE ZAKEN EN DE HOGE COLLEGES VAN
STAAT/ALGEMENE ZAKEN EN HUIS DER KONINGIN**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 september 2009

In haar vergadering van dinsdag 8 september jl. heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin gesproken over de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, d.d. 17 juni betreffende het voorstellen tot oprichting van de Stichting Huis voor democratie en rechtstaat (31 475, nr. 6). De commissie wenst met dit schrijven enkele punten onder uw aandacht te brengen alsmede u te verzoeken deze in het daarvoor bestemde overleg aangaande de Stichting Huis voor democratie en rechtstaat aan de orde te stellen.

In het ontwerpstatuut voor de oprichting van de Stichting is in artikel drie, lid 1 de doelstelling van de Stichting opgenomen. De aandacht voor de werking van de instituties in de democratische rechtstaat lijkt echter hoofdzakelijk gericht op parlement en regering. Ter waarborging van de Nederlandse democratische rechtstaat vervullen tevens andere grondwettelijke instellingen, zoals de rechterlijke macht en de decentrale overheden, een cruciale rol. Het zou aanbeveling verdienen daar een adequate balans in te vinden.

Voorts uit de commissie haar twijfels over de haalbaarheid van het voldoen aan de bepalingen uit artikel 8, lid 3 betreffende de samenstelling van de raad van toezicht, gelet op het aantal leden in deze raad. Ten slotte vraagt de commissie aandacht voor het vraagstuk van de financiering van het Huis en verzoekt om prudente omgang met benodigde kosten.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
L. M. L. H. A. Hermans

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin

Den Haag, 25 september 2009

In antwoord op uw brief van 14 september 2009 bericht ik u namens de Huishoudelijke Commissie van de Eerste Kamer als volgt.

Graag onderschrijven wij uw standpunt dat de aandacht van de Stichting Huis voor de democratie en rechtsstaat voor de werking van de instituties in de democratische rechtsstaat zich niet alleen moet toespitsen op parlement en regering. Onder de instituties genoemd in artikel 3, lid 3, van de conceptstatuten zijn ook te begrijpen grondwettelijke instituties als de decentrale overheden en hun bestuursorganen, de rechterlijke macht en de Raad van State. De concepttekst geeft geen grond voor de veronderstelling dat het begrip «instituties van de democratische rechtsstaat» beperkt moet worden uitgelegd.

In de Projectbeschrijving Huis voor de democratie en rechtsstaat die de Eerste en Tweede Kamer bij brief van 12 maart 2009¹ door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is toegezonden, wordt op diverse plaatsen gerefereerd aan de breedte van de oriëntatie van het Huis op instituties van de democratische rechtsstaat en hun werking. Zo wordt verwezen naar activiteiten rond verkiezingen voor provinciale staten en gemeenteraden, en bezoeken aan de Raad voor de Rechtspraak en rechtbanken.

Een juiste balans in de aandacht voor de onderscheiden instituties moet in de programma's van het Huis tot uitdrukking komen. In het tentatieve uitvoeringsprogramma 2010 zijn in de shortlist «proeftuinen» (18 items) op initiatief van de Eerste Kamer opgenomen:

- het thema gemeente (en provincie). De proeftuin zou in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2010 moeten behelzen: het functioneren van de democratie op gemeentelijk niveau (taken en bevoegdheden van gemeenteraden en colleges van B&W), de werking van het dualisme; vooral nieuwe kiezers zouden vertrouwd moeten worden gemaakt met de werking van de democratie op gemeentelijk niveau;
- het thema activiteiten die het bewustzijn van het belang van mensenrechten bevorderen. In het voorstel daartoe is vanuit de Eerste Kamer verwezen naar de op 24 maart jl met algemene stemmen aangenomen motie naar aanleiding van het 60-jarig bestaan van de raad van Europa en het vijftigjarig bestaan van het Hof voor de Rechten van de Mens.

Naar aanleiding van uw opmerking over de haalbaarheid van het voldoen aan de bepalingen uit artikel 8, lid 3, van de conceptstatuten zij opgemerkt dat de Stuurgroep Huis voor de democratie en rechtsstaat in haar laatste vergadering een profiel heeft vastgesteld voor de voorzitter en leden van de Raad van Toezicht. Voorts is een procedure vastgesteld voor de werving van leden van de Raad van Toezicht. De procedure moet waarborgen dat de Raad van Toezicht de gevarieerde en evenwichtige samenstelling krijgt die de conceptstatuten beogen

Terecht verzoekt uw commissie om een prudente omgang met de benodigde kosten. In de genoemde Projectbeschrijving is een uiteenzetting gegeven van de beoogde exploitatieopzet. De basis van de financiering zal gevormd worden door een structurele exploitatiesubsidie van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De subsidieverlening is

¹ Kamerstuk II, 31 475, nr. 3.

afhankelijk van subsidievoorwaarden die onder meer een goedgekeurd jaarplan vereisen.

Yvonne E.M.A. Timmerman-Buck